

Список використаних джерел:

1. Баширова О.Н. Дидактическая сказка на уроках в начальной школе из опыта использования идей В.А. Сухомлинского [Електронний ресурс] / О.Н. Баширова, А.Б. Бреславская, С.И. Якименко // Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки: сб. ст. по мат. VIII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 8. – Режим доступа: sibac.info/archive/humanities/8.pdf (дата звернення: 14.01.2018).
2. Бредіхіна О.А. Казкотерапія у роботі з дітьми дошкільного віку. Авторські психотерапевтичні казки (методичний посібник). / О.А. Бредіхіна – Нетішин, 2015. – 85 с.
3. Родари Дж. Грамматика фантазии : введение в искусство придумывания историй / Д. Родари ; пер. с итал. – 2-е изд. – Москва : Прогресс, 1990. – 192 с.
4. Сказка как источник творчества детей. [Текст] : Пособие для педагогов дошк.учреждений. / Ред. Безруких М.М. – Москва : ВЛАДОС, 2001. – 288 с.
5. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. – Т. 3. – К. : Рад. шк., 1977. – 279 с.
6. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори : В 2-х т. Т. 1. Теоретичні проблеми педагогіки / К.Д. Ушинський ; Пер. з рос. Ред. Пискунова А.І. – К.: Рад. школа, 1983. – 496 с.

Гуляєва М.М.

здобувач, асистент,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича

НА ШЛЯХУ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

В епоху глобальних цивілізаційних структурних змін, експонентного збільшення кількості інформації, постійного оновлення знань особливого значення набуває якісна освіта впродовж життя – освіта дорослих як така, що здатна задовольнити закономірні пізнавальні потреби населення та підготувати конкурентоспроможного фахівця. У розвинених країнах освіта

дорослих розглядається як механізм досягнення стійкого економічного розвитку, гарантія громадянського прогресу та демократичного устрою суспільного життя, як прояв відповідальності суспільства за формування людського й соціального капіталу [3, с. 64]. Відповідно і власне навчання андрагогів здійснюється закордоном на високому рівні, про що свідчать розроблені та апробовані міжнародні та національні кваліфікаційні системи і стандарти підготовки фахівців освіти дорослих.

В Україні ж практичному досвіду в галузі освіти дорослих досі бракує систематизації, наукової рефлексії та цілісного теоретичного обґрунтування. Науки про виховання, які сьогодні в Україні обмежуються дітьми і молоддю, не можуть собі дозволити поставити завдання, пов'язані з формуванням цілісного життєвого циклу людини. Вони виключають зі свого предметного поля найбільшу групу населення – дорослих [5, с. 14].

Водночас констатуємо, що останніми роками освіта дорослих поступово набула статусу предмета різнопланових наукових досліджень. Наразі в Україні формується власна андрагогічна наукова школа, представлена працями О. Аніщенко, С. Архипової, Л. Даниленко, Н. Бідюк, Л. Лук'янової, Н. Ничкало, О. Огієнко, В. Олійника, Н. Протасової, С. Прийми, В. Пуцова, Л. Сігаєвої, Л. Тимчук, О. Чугай. В структурі Національної академії педагогічних наук України функціонує галузевий Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих, в якому в 2007 р. організовано відділ андрагогіки, що займається розробкою теоретико-методичних засад розвитку освіти різних категорій дорослого населення, співпрацює з закладами вищої освіти та неурядовим сектором у напрямку професіоналізації сфери освіти дорослих на вітчизняних теренах. Виходять друком збірники наукових праць, наукові та практико орієнтовані журнали з питань формальної та неформальної освіти дорослих («Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи» (видається з 2009 р.), «Порівняльна професійна педагогіка» (видається з 2011 р.), «Територія успіху» (видається з 2015 р.) та ін.).

Тому є підстави стверджувати, що одна з важливих основ професіоналізації освіти дорослих – її наукова розробка, в Україні викристалізовується в самостійну дослідницьку галузь, характеризується фундаментальністю й масштабністю.

Не менш важливим для окресленої справи є власне закріплення нової професійної назви «Андрагог», що 15 лютого 2019 року як професійна назва робіт була внесена до Класифікатора професій ДК 003:2010 [2]. Таке рішення свідчить про визнання сфери освіти дорослих як актуальної, самостійної і такої, що потребує спеціально підготовлених фахівців.

Безперечно, ключовим питанням у сфері професіоналізації освіти дорослих постає професійна підготовка майбутніх андрагогів, робота над вирішенням якого розпочалася задовго до того, як самі посада чи професія «андрагог» отримали юридичне підтвердження на сторінках відповідного наказу. Прикладом такої наукової та соціотворчої діяльності є спільний українсько-німецький проект «На шляху до запровадження наукової галузі «Освіта дорослих і післядипломна освіта в Україні». Розробка концепції спеціалізації «Освіта дорослих і післядипломна освіта» у вищих навчальних закладах України» [4], який у 2017-2018 рр. виконували науковці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Університету міста Аугсбург, Німеччина.

Названий проект є спробою частково розв'язати проблему невідкладного запровадження наукової галузі «Освіта дорослих та післядипломна освіта», чого вимагають політичні, суспільні та економічні зміни в Україні, та поштовхом для подальшого інноваційного розвитку практики в цій сфері. Проект спрямований на конкретизацію заходів на шляху до наукової інституалізації та академізації освіти дорослих в Україні, базується на основоположних принципах і підходах освіти дорослих і післядипломної освіти до питань розвитку особистості впродовж усього життя, ролі окремої особистості в суспільстві, значення освіти дорослих і неперервної

освіти в процесах консолідації і демократизації суспільства, професіоналізації освіти дорослих та її правового регулювання, етичних засад освітньої роботи з дорослими.

У ході виконання проекту в 2017-2018 рр. здійснено комплекс організаційних, науково-дослідних і прикладних заходів (у т.ч. бінаціональні німецько-українські науково-практичні семінари; безпосереднє ознайомлення з роботою закладів і установ освіти дорослих в Німеччині (Аугсбург, Мюнхен, Дахау, Унтершляйсгайм, Тутцінг, Айхштетт, Інгольштадт); ворк-шопи в Університеті м. Аугсбург; е-листування з німецькими вченими) та отримано результати, які мають важливе значення як для теорії і практики освіти дорослих взагалі, так і для розвитку галузі та її професіоналізації в Україні. Зокрема, охарактеризовано систему освіти дорослих в Німеччині та Україні, її законодавче регулювання; опрацьовано статистичні та якісні показники актуального стану освіти дорослих в Україні та Німеччині; вперше з'ясовано існуючі освітні пропозиції для дорослих; визначено реальні й перспективні сфери професійної діяльності фахівця освіти дорослих в Україні. Розкрито питання професіоналізації освіти дорослих у міжнародному ракурсі та в контексті історичних і сучасних освітніх тенденцій в Україні. Обґрунтовано компетентнісний підхід як основу підготовки сучасного фахівця.

В ході реалізації завдань проекту, передбачених для виконання у 2017 році, розроблено проект концепції підготовки фахівців за спеціалізацією «Освіта дорослих і післядипломна освіта», в якій представлено: загальний опис і оцінку сучасного стану освіти дорослих в Україні та її кадрового забезпечення; конкретизовано проблему, яка потребує розв'язання (професіоналізація освіти дорослих); визначено мету концепції (вироблення засад державної політики щодо організації і здійснення професійної підготовки фахівців для освіти дорослих на рівні спеціалізації); шляхи і способи розв'язання проблеми (комплекс соціально вмотивованих, науково обґрунтованих, запланованих і розроблених організаційних,

науково-дослідних і прикладних заходів, спрямованих на розробку науково-теоретичних і прикладних засад професіоналізації освіти дорослих в Україні з урахуванням світових тенденцій, ідей і досвіду); описано стратегію розвитку професії фахівця в освіті дорослих на основі ідентифікації реальних інтересів зацікавлених сторін та балансу інтересів закладів освіти, здобувачів освіти та роботодавців; розкрито концептуальні засади створення моделі підготовки фахівців і критерії досягнення результатів; визначено завдання та основні етапи реалізації Концепції; обсяг необхідних фінансових матеріально-технічних, трудових ресурсів.

Розроблені спільно наукова, методологічна, методична та практична основи, викладені вище, дозволили започаткувати університетську підготовку фахівців освіти дорослих або андрагогів. Так, з вересня 2017 р. в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича на базі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти запроваджена спеціалізація «Освіта дорослих» [1, с. 50]. Програма підготовки передбачає надання здобувачам магістерського рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок, а також інших компетентностей, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі освіти дорослих, оволодіння андрагогічними й організаційно-управлінськими компетентностями, продукування нових ідей, здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти дорослих.

Як бачимо, в Україні тривають активні процеси, спрямовані на професіоналізацію освіти дорослих як сфери суспільного життя та складової неперервної освіти. Спостерігаються тенденції закріплення статусу освіти дорослих на законодавчому рівні. Розпочата в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича експериментальна робота з підготовки фахівців за спеціалізацією «Освіта дорослих» сприяє утвердженню і посиленню статусу освіти дорослих у професійному, науково-дослідному та освітньому просторах України.

Список використаних джерел:

1. Заключний звіт за результатами НДР «Освіта дорослих і післядипломна освіта в Україні». Розробка концепції спеціалізації «Освіта дорослих і післядипломна освіта» у вищих навчальних закладах України» у 2017-2018 рр. (авт. колектив Петрюк І.М., Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В., Кармалюк С.П., Камбур А.В., Мудрий Я.С., Платаш Л.Б., Гаврилюк Л.П., Кузнецова К.С., Гуляєва М.М.), Чернівці, 2018. – 120 с.

2. Наказ Мінекономрозвитку «Про затвердження Зміни № 8 до національного класифікатора ДК 003:2010» від 15.02.2019 р. № 259. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=35ffafbc-bf4f-4eaa-9865-32e93414236b&title=NakazMinekonomrozvitkuVid15-02-2019-259-proZatverdzhenniaZmini8-DoNatsionalnogoKlasifikatoraDk003-2010-klasifikatorProfesii>

3. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / Авт.-упор. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. – К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с.

4. Перелік спільних українсько-німецьких науково-дослідних проектів, затверджених для фінансування у 2017-2018 роках. URL: <http://mon.gov.ua/content>.

5. Тимчук Л. Освіта дорослих в Україні: на шляху до інституалізації // Територія успіху. Практико-орієнтований журнал. – №1 (4). – 2017. – С. 13-14.

Джога О.В.

аспірант,

*Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини*

ВИРОБНИЧО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ СВІТИ

Одним із головних напрямів професійної підготовки майбутніх фахівців професійно-технічної освіти є підготовка їх до практичної та виробничої діяльності, відповідно до чого набуває актуальності